

Rættleiðing

Min stöð.

Siggi at 14. Sept. vil siga fólki, at eg sum »fiskimannavinnur« — blaðið setur seinasta orð í gáseyga — ikki skal hava viljað verið við til at greiða atkvøðu fyri minstulónaruppskotinum.

Allir menn vita mína og javnaðarflokksins stöðu til minstulónarspurningin. Tað eru vit, sum hava stríðst hardest um hesum áhugamáli fiskimanna. Og sjálvandi var eg heitur fyri at fáa minstulónina hækkaða. Ókkara flokkur kravdi jú tingið saman. Men tá er tað kanska neyðugt og rættast at lýsa frá luti mínum í tingstøðunú:

Við flokki mínum var eg við teimum fyrstu at krevja tingið saman at hjálpa fiskimonnum burtur úr stríðsflokkjunum, ið Erlendur Paturssonur hevði rikið teir úr í.

Tá ið F. F. í fjarriti bað meg vera við til at fáa tingið saman, svaraði eg uttan dvøl: ja.

Tá ið eg í radio frætti, at tingið var samankallað, bað eg við tað sama um pláss upp við »Tjaldrunum« fyri at luttaka í tingarbeiðinum.

Komin til Havnar fór eg ikki heim til húsar, men varð í Havn fyri at luttaka við javnaðarflokkinum í viðgerðini av minstulónarspurninginum, til tess figgarnevndarformaðurin kom á fund javnaðar- og sjálvsstýrsmanna fyri at siga frá, at allir flokkar vóru vorðnir samdir um minstulónaruppskotið.

Eg hevði ikki verið heima, og tá ið eg havi ymist har at ansa, og eg skuldi niður aftur við »Tjaldrunum«, vóru vit samdir um, at tá ið allir flokkar vóru samdir, leikaði einki á, um eg fór suður tann eina fyrimiðadagin og kom aftur um kvöldið ella morgunin eftir alt eftir sum »Tjaldur« sigldi.

Henda dagin kom uppskotið, sum vit allir altoy vóru samdir um, í tingsalinum og varð samtykt.

Hitt við avtöku av streiku — og lockouttrættingum kom, sum 14. Sept. sjálvur frágæddur, sum tjóvur á nátt. Tí eru eg og allir javnaðarmenn imóti.

So lónar Erlendur Paturssonur javnaðarmenn, sum í evstu stund tóku um endan og fingi eitt sindur burtur úr fyri fiskimenn. At tingsamkoman og samtyktin av teimum 800 kr. mest er at takka javnaðarmennum fyri, eru allir fiskimenn greiddir yvir. Men baksláttinum av lógarbroti og avtöku av fiskimannsins einasta vápn kunnu vit ikki í lötuni hjálpa fiskimanninum úr.

Í Havn, tann 7. 5. 1954.

P. M. Dam.

Nøkur orð um Sjúrdarbergsmenninar

Ógiligur og ósamuligur hevur ágangurin verið móti Sjúrdarbergsmenninum í 14. sept. bæði tað, ið staðið hevur fyri blaðsins egnu ábyrgd, og so t. d. tað, ið sett er uppá prent frá realskúlanæmingi?!!! Í klakksvik.

Skuldsætingar av versta slag falla yvir menn, ið ikki hava gjørt seg sekar í nøkrum, men afturimóti hava gjørt lógliga starv sítt og verið við til at veitt stóran fiskafarm til landið. Hesir menn eru sanniliga alt annað enn »rukkusvikjarar«, ið teir ferð eftir ferð hava verið skírdir. Hessa skrivning er so langt uttanfyri markið av allari siðilgheit, at ein óstæt við at lesa tilíkt — og tó verður alt hetta ódramliga endurtikið fer eftir ferð. Manning Sjúrdarbergs er alt valamenn, allir av bestu sjómonnum, ið

av sonnum taka eitt valatak fyri fólk og land. Eingin kann við minstu rættferðarkenslu miskenna teir fyri tað, at teir hava hildið seg uttanfyri eitt ólógligt verkfall, eittverkfall, ið endaði við tí úrslitið, at ikki ein stavur varð broyttur í teim av fiskimonnum fordömdu sáttmálum sum eitt misfostur — ja sum ein misgerð móti fiskimonnum av teimum, ið teir hava gjørt.

Eg vil tí siga við tykkum, ið hava

tilfíka skrivning fyri: Haldið uppat. Tit vinna einki við tí. Tit seta einans ein ljótan skamblett á tykkum sjálvar. At Erlendur Patursson, ið ongantíð hevur staðið á skipabunka, kann finna uppá slíka skrivning, kann ein lættliga fata við bert at lesa nakrar fáar 14. sept., men at ein Klakksvíkingur kann finna uppá at dálka sínar bygdamenn soleiðis kann aldri annað enn vekja anstygð millum øll hampafólk.

Klakksvíkingur.

5 føroyskir sjómenn bjargaðir úr havsneyð

Undirritaði hitti nú ein dagin harra Jákup Hejnesen, í Porkeri, sum beint nú er heimkomin úr Íslandi.

Eg spurdi hann um ymisk viðurskipti, men fyrst segði eg, at eg hevði frætt um tann stóra vanda, sum hann og aðrir hövdu verið í, og eg bað hann greiða mær eitt sindur frá hesari hending. Jákup tekur soleiðis til orða: Eg róði út við báti úr Vestmannaeyjum, einans 18 tons á stóð við 160—180 hk. motori. Veðrið í vár var út av øllum lagi ringt, og harfyri varð nógv tillagt, tí annars fekt pára einki. Vit vóru hvørja lótu, tá ið farandi var — bæði yrkt og heilagt. Tað óhappið við vóru úti fyri, hendi pálmásunnudag. Vit fóru út um morgunin eins og aðrir bátar. Veðrið var vánaligt og versnaði, meðan vit sigldu út eftir, og allir bátarnir fóru tessvegna skjótt aftur at landi, og vit lógu einsamallir úti eftir. Veðrið harðnaði til orkan, og vit neyddust at leita inn móti landi. Einans teir íslendingar vóru við bátinum. Teir báðir áttu bátin. Annar passaði motorin, og hin stýrði. Teir lótu motorin ganga tað mesta, hann orkaði, og hetta taldi báturin ikki. Knappliga reistist báturin høgt upp og brast so harðliga niður aftur, at hann skræddnaði í bæði borð.

Vit royndu at oysa, men um eina lítla lótu stóðu vit undir hendur í sjógv í lastini, og tá tveittu teir gummibátin út, og vit lupu í hann allir átta. Hetta eydnaðist væl, men vit vóru tó illa fyrikomin. Allir vóru so flótátrir, og kalt var í veðrinum. Sjálvur var eg í góðum føroyskum undirklæðum, og tessvegna var eg frægast staddur, og onkur annar, ið eisini var í føroyskum

klæðum. Men summir av monnum fullu frá so við og við. Vit royndu at vakja teir og rista í teir, so teir ikki skuldu stíðna í hel. Vit sótu í bátinum frá sunnumorgunin kl. 11 til mánamorgun kl. 9, tá kom ein enskur trolari og tók okkum upp og setti okkum á land í Reykjavík. Vit mentu okkum allir skjótt aftur og fóru so til Vestmannaeyjarnar, har vit fingi arbeið á landi; men eg fór heim við »Marshall« og fari nú við hesum skipi til Grönlands. Tveir av monnum fóru við einum trolara og hinir arbeiða í Vestmannaeyjum.

J. H. Danbjörg

Málið um tilskot . . .

Framhald av 1. síðu.

so kundi tað eisini verði gjørt við at latið eitt uppskoyti til fiskaprisin. Men nú er tað so, at fiskimannafelagið ynskir tilskotið veitt sum uppskoyti til minstulónina, og gongur lógaruppskotið út uppá at so verður gjørt. Javnaðarflokkurin vil ganga fiskimonnum á móti og víðgera málið skjótt og væl.

Hanus við Høgadalsá segði fyri Tjóveldisflokk, at teir ikki vildu taka dagar millum partarnar í sáttmálaríðnum, men bert vera við til at hjálpa til so skipini komu avstað. Fiskimenn hövdu biðið um uppskoyti til minstulónina, og tað vildu teir ganga við til.

Hvussu tingið skuldi skaffa inntøkur til hetta kundi hugast um, men hann helt at tað eisini kundi verið gjørt við at lagt hægri gjald á útflutningin.

Hákur Djurhuus helt at tað mundi vera aðrastaðni enn í Føroyum at menn í niðurgongutið komu í vanskulig kort, tí inntøkur teirra ikki rúkku til. Hetta var mangarstaðni orsök til ósemju og ófrið, men tá nú málið er komið til tingið, ivist eg ikki í, at tingið við finna veg til at loysa málið. At vit megum betala tað, tað kostar og at byrðimar megu leggjast á Føroya fólk er ein sjálvfylgja.

Trygvi Samuelsen helt at tað var bæði merkiligt og keðiligt at hetta mál var komið á ting, felögini átti sjálf at greitt henda spurning. Sjálfvan sáttmálan kann tingið ikki blanda seg uppí hann eigur at verða hildin heilt uttanfyri.

J. Kallsøysanst at, at ikki felögini fyri langt síðani vóru komin til tingið við hesum málið.

Ein vinnustøðgur innan fiskivinnuna virkar so drepani uppá alt lív her á landi, at alt eigur at vera gjørt sum gerast kann, at hetta ikki verður at henda á hvørjum árið. Men fyri hesa ferð, er neyvan nokur onnur loysn, enn tann sum skotið er upp í uppskotinum.

J. P. Davidsen helt at hetta uppskotið nærmast var at fata sum sosialhjálp til reiðararnar, vanligt var at ein arbeiðsgevari sjálvur lónti sínum arbeiðsfólki, men her skal tingið við at skriva skatt út uppá allar inntøkur skaffa reiðarunum gratis arbeiðskraft.

Sum alt er komið at liggja fyri nú, var kanska eingin onnur leið at ganga, um málið skuldi loysast í bræði, og tað var sjálvandi tiltrongt so skipini komu út í ár.

Við 3. viðgerð var málið einmælt samtykt av øllum tingflokkum og øllum hjástøddum tingmonnum.

Okkum kunnugt vóru J. H. Danbjörg og P. M. Dam fyrstu tingmenn, ið kravdu lógtingið saman til viðgerðar av hesum máli.

Gerðarrætturin . . .

Framhald av 1. síðu.

hövdu áður havt slíkan gerðarrætt, men tá vóru tað ymisk vinnufeløg, ið gingu á odda fyri at taka hann av aftur, hvat eisini varð gjørt.

Kl. 9 á kvöldi varð nýggjur fundur settur, og nú var tað týðiligt, at landsstýrisflokkarnir vildu troðka málið ígjøgnum. Allir minnultaflokkarnir mótmæltu, men nyttuleyst. Allir fólkaflokks- og sambandsmennirnir atkvøðu fyri uppskotinum, ið sostatt var samtykt.

Undir verkfallinum varð landsstýrið tvingað at kalla tingið saman fyri at bota um kor fiskimanna. Nú hava landsstýrisflokkarnir nýtt høvið at »hevna« hesa tvungnu jánkalling við at skipa henda gerðarrættin uttan at spyrja nakað vinnufelag eftir. Verkfallsrætturin er eftir hesi lógargerð beinleiðis avtikin, men um hetta verður at hava eina bindandi ávirkan á arbeiðsfriðin í komandi døgum, er ein annar spurningur. Hvast fiskimonnum viðvíkri, eru sáttmálarin framvegis úrlagi ringir. Ein má minnst til, at hesir sáttmálar, ið fiskimenn hava noktað at siglt fyri, einaferð mugu broytast. Tann nógaldandi minstulónin er bert fyrilíð. Men hóast hesa harðrendu framferð landsstýrisflokkan eigur alt at verða gjørt fyri at forða arbeiðssteðgum og framleiðslumissum. Hvørki fiskimenn, arbeiðarar, útgerðarmenn ella samfelagið verða í longdini at tola hetta. Her má lógtingið gera sína skyldu — og á annan hátt enn nú. Alt Føroya fólk verður at taka eitt ódnartak, men fyrst má tingið mannast við monnum, ið vilja ganga hini arbeiðandi fjöldini á móti.

Danskir tænaðsmenn fáa lønhækking

Samráðingar hava farið fram millum tænaðsmenn og figgjarmálaráðharran í Danmark. Úrslitið er, at tænaðsmenn frá munandi lønhækking. Meginparturin av tænaðsmennum fær í ár 600 kr. aftrat og næsta ár 163 kr. aftrat — í alt 768 kr. Henda lønhækking umfatar postboð, pot- tórar, politimenn, tollarar, lokomotivfyrbatarar, yvirportórar, yvirpostboð, fongsultænaðsmenn, hitapassarar og ministeraltænaðsmenn.

Tokskiparar, lokomotivskiparar, rangermeisterar, yvirpolitimenn og aðrir av sama lönarklassa fáa aftrat í ár 696 kr. og næsta ár 204 kr., ella tilsamans í 2 ár 900 kr.

Skrivstovustjórar hjá státinum fáa 1438 kr. í ár og 468 kr. næsta ár, og departementstjórar 2093 kr. í ár og 722 kr. næsta ár. Hettar er munandi lønhækking hjá flest øllum tænaðsmennum. Hetta kemur at kosta státinum 55 milj. kr. í ár + 15 milj. kr. næsta ár. Tænaðsmenn fáa sostatt eina lønhækking uppá 70 milj. kr. í tvey ár.